

СТАНОВИЩЕ

на СДСОРБ относно проект за Закон за българския език

Законът за българския език определено е нещо, от което България има нужда. Конституцията предполага наличието му /чл3 и чл.36/. Страните, които проявяват особено внимание към съхраняването на националните ценности /около 30 в света/, имат такива закони.

В сравнение с предходните проекти за Закон за българския език този прави впечатление с амбицията лаконично да формулира приоритетните аспекти на ползването, изучаването, опазването и развиването на официалния език, както и да обхване в обща рамка вече съществуващите нормативни актове, в които се уреждат специфични случаи на използването на българския език.

Положително е акцентирането върху задължението административните структури, политическите партии, доставчиците на медийни услуги и другите средства за масова информация да ползват българския книжовен език и съответно – да бъдат санкционирани при нарушаването на този закон.

Една от силните страни на законопроекта е глава 5, свързана с употребата на българския език във виртуалното пространство – въвеждането на държавен стандарт за българската форма на кирилицата, включването на символите от българската форма на кирилицата в международните графични стандарти и системи, изискванията към електронните устройства, внасяни и разпространявани на българския пазар да имат възможност за поддържане и изобразяване на кирилските символи и др.

Доколкото усвояването на книжовноезиковите норми се осъществява в училищна възраст, законопроектът пряко засяга работата в средните училища. Открити са връзките между него и Закона за предучилищното и училищното образование и държавния образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език. Обърнато е специално внимание на децата и учениците, растящи в чуждоезикова среда зад граница, за които е необходимо да се създадат допълнителни условия за усвояване на българския книжовен език. Предвидено е сертифициране на българския език в чужбина с получаване на съответно удостоверение за нивото на владеенето му.

Намираме за много уместно, че в предвидения Съвет за българския език трима от 11-те членове трябва да бъдат висококвалифицирани учители по български език и литература, определени от МОН.

Запознаването със законопроекта поражда някои въпроси и размисли, които предлагаме съвсем добронамерено на вниманието на вносителите.

- Необходими са повече часове в училище за изучаване на българския език. Чл.18 говори за насърчаване на използването и **обогатяването** на езика, а за децата и учениците това означава повече време за общуване с произведенията на националната литература, с дейци на науката, културата, изкуството. Считаме, че е логично часовете по български език да не бъдат по-малко от часовете по чужд език /освен в специализираните училища за изучаване на чужд език/. Ето защо е целесъобразно в бъдещия закон да се регламентира **задължителен минимален брой часове** по български език.
- В чл.6 по отношение изучаването на майчиния език /когато той не е български/ не става ясно как държавата би осъществявала контрол.
- Нужна е промяна на формата на ДЗИ по БЕЛ в посока към увеличаване на задачите, проверяващи уменията за уместна и точна употреба на езика. В досегашния формат 30 от общо 41 задачи са от затворен тип с избираеми отговори и правилните отговори може да са случайност, а не плод на знания.
- Необходимо е да се изисква документ за основно владение на писмен и говорим български език при назначаване на работа в обществения и в частния сектор. В този смисъл изучаването на книжовноезиковите норми трябва да стане задължителен компонент на учебните планове на всички ВУЗ.

27.06.2018 г.
София

Председател на УС на СДСОРБ:
/Асен Александров/ ↗

